

PROGRAM SZKOLNEGO SYSTEMU WSPIERANIA UZDOLNIENÍ

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Somoninie
im. Józefa Wybickiego

Opracowanie:

Zespół Wspierania Uzdolnień

mgr Krystyna Herzberg

mgr Katarzyna Bryłowska

mgr Agata Wysocka

ks. mgr Artur Tybusz

Somonino, luty 2014

Wspieranie uczniów w rozwoju jest podstawowym procesem, w oparciu o który szkoła buduje swoją praktykę pedagogiczną. Założeniem jest teza, że uczniowie posiadają różnorodne uzdolnienia, a szkoła jest miejscem ich identyfikacji i planowania rozwoju. Działania na rzecz ucznia uzdolnionego nie koncentrują się jednak tylko i wyłącznie w szkole. Miejscem realizacji pasji i twórczych działań są także inne placówki wspierające edukację oraz miejsca, gdzie w integracji pomimo ustrojowych segmentów szkolnych, mają szansę zrealizować się działania twórcze we współpracy ze środowiskiem rówieśników, ludzi dorosłych oraz młodszych i starszych kolegów.

Zakłada się, że dla młodzieży efektem programu będzie poznanie własnego stylu uczenia się, typu inteligencji, wzmocnieniu ulegnie motywacja do uczenia się i działania oraz potrzeba uczenia się przez całe życie. Program umożliwi także rozwój nauczycielom – doskonali warsztat pedagogiczny, pozwala na zdobycie umiejętności diagnozy, rozwija kreatywność i motywację do pracy. Działania podejmowane w ramach programu przełożyć się mogą na istotne zwiększenie udziału rodziców w życiu szkoły oraz promocję osiągnięć ich dzieci w środowisku lokalnym. Szkoły uzyskują tym samym szansę weryfikacji tradycyjnej koncepcji szkoły, w której istnieje tylko jeden sposób nauczania, uczenia się i oceniania. W zamian za to mogą stworzyć środowisko edukacyjne odpowiednie dla wszystkich uczniów.

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Art. I pkt. 6 Ustawy o systemie oświaty z dn. 07.09.1991 r. z późniejszymi zmianami.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobów przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz. 125) z późniejszymi zmianami.
3. Rozporządzenie MENiS z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie zasad i warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez szkoły i placówki (Dz. U. Nr 41, poz. 362).
4. Rozporządzenie MENiS z dnia 19.12.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizowanie indywidualnego programu lub toku nauki (Dz.U. nr 3 z 2002r., poz. 28)
5. Rozporządzenie MEN z dn. 21.05.2001 r. w sprawie ramowego statutu publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. nr 6, poz. 624 z późniejszymi zmianami).
6. Rozporządzenie MENiS z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Nr 228, poz. 1487).
7. Rozporządzenie MENiS z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania i wypłacania stypendium ministra za osiągnięcia w nauce oraz stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe.
8. Uchwała nr XXVIII/225/2013 Rady Powiatu z dnia 20 czerwca 2013r.

II. CELE SZKOLNEGO SYSTEMU WSPIERANIA UZDOLNIENÍ (SSWU)

CEL GŁÓWNY

Stworzenie uczniom wszechstronnych warunków indywidualnego rozwoju twórczego myślenia, zainteresowań i uzdolnień. Szkoła podejmuje działania na rzecz wspierania uczniów uzdolnionych, współpracuje z innymi szkołami i instytucjami.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Stworzenie jak największej liczbie uczniów możliwości planowanego rozwijania zdolności i zainteresowań,
2. Towarzyszenie w rozwoju uczniom wybitnie uzdolnionym, w tym w kierunkach ścisłych,
3. Doskonalenie umiejętności uczenia się i nauczania,
4. Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia,
5. Umożliwienie wymiany doświadczeń i przykładów praktyki wspierania uzdolnień uczniów, włączenie w działania wszystkich interesariuszy procesu dydaktyczno – wychowawczego,
6. Doskonalenie kadry nauczycielskiej w obszarze wspierania uczniów uzdolnionych,
7. Korelacja działań różnych instytucji pozarządowych, pracodawców, bibliotek i uczelni na rzecz wspierania rozwoju uczniów uzdolnionych.

III. PARTNERZY PROGRAMU

1. Program umożliwia wielu podmiotom wspólne podejmowanie działań, poprzedzone porozumieniem, służących systemowemu wspieraniu uczniów uzdolnionych przez wiele podmiotów. Partnerstwo w programie jest szeroką koalicją różnych instytucji tj:
 - a. Jednostki samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo)
 - b. Uczelnie wyższe,
 - c. Placówki edukacyjne (szkoły, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, biblioteka publiczna),
 - d. Instytucje rynku pracy,
 - e. Organizacje pracodawców i pracodawcy,
 - f. Organizacje pozarządowe.
2. Każda z wyżej wymienionych instytucji, poprzez działanie w ramach partnerstwa na rzecz wspierania uczniów zdolnych, wzbogaci wiedzę osób odpowiedzialnych za prowadzenie programu oraz, określając swoje oczekiwania, a także wskazując obszary, w których może służyć pomocą, przyczyni się do zapewnienia trwałego stosowania najlepszych rozwiązań wspierających uczniów zdolnych.

3. Porozumienia z grupą partnerów mają na celu:
 - a. Inspirowanie działań na rzecz poszerzenia zainteresowań, rozwoju talentów oraz wspierania uzdolnień ze wszystkich dziedzin twórczej działalności,
 - b. Wsparcie placówek oświatowych i szkół w działaniach związanych z rozwijaniem zainteresowań i uzdolnień uczniów,
 - c. Wdrożenie sprawdzonych rezultatów projektu „Zdolni z Pomorza” do praktyki oświatowej i samorządowej,
 - d. Upowszechnianie przykładów dobrej praktyki w zakresie wspomagania rozwoju zdolnej młodzieży, promowanie szkoły, uczniów, partnerów programu,
 - e. Propagowanie idei wspierania uzdolnień młodzieży - uczniów szkoły.

IV. SPOSOBY I ZADANIA REALIZACJI PROGRAMU

1. Tworzenie warunków do rozwoju pasji i zainteresowań ucznia, wychodzenie naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom uczniów,
2. Wyszukiwanie uczniów uzdolnionych,
3. Motywowanie i inspirowanie uczniów do aktywności i ciągłego rozwoju,
4. Analizowanie wyników prowadzonej identyfikacji różnych uzdolnień (również we współpracy z PPP i Lokalnym Centrum Nauczania Kreatywnego-LCNK),
5. Pomoc w określaniu indywidualnego stylu uczenia się,
6. Przyznanie indywidualnego toku lub programu nauki,
7. Stworzenie adekwatnej do rodzaju uzdolnień uczniów oferty zajęć pozalekcyjnych szkolnych i międzyszkolnych,
8. Przydzielenie uczniom (wg potrzeb) opiekuna naukowego (tutora) spośród nauczycieli szkoły lub spoza niej,
9. Nawiązanie stałego kontaktu z instytucjami lub stowarzyszeniami opiekującymi się uczniami uzdolnionymi,
10. Typowanie uczniów do powiatowego stypendium motywacyjnego oraz innych, funkcjonujących w systemie oświaty lub działaniach strategicznych organizacji pożytku publicznego, fundacji i stowarzyszeń,
11. Uwzględnienie w ocenianiu wewnątrzszkolnym osiągnięć uczniów wykraczających poza przeciętną sferę uzdolnień,
12. Organizowanie imprez prezentujących osiągnięcia uczniów i służących upowszechnianiu ich sukcesów,
13. Typowanie uczniów do stypendiów innych niż naukowe i informowanie o ogólnopolskiej ofercie stypendialnej,
14. Przekazywanie informacji o możliwości korzystania z ofert placówek pozaszkolnych, instytucji kultury, rozwijających zainteresowania i pasje,
15. Pozyskiwanie Śródków i finansowanie działań.

V. SKŁAD I ZADANIA UCZESTNIKÓW SZKOLNEGO SYSTEMU WSPIERANIA UZDOLNIEŃ (SSWU)

1. Wszyscy nauczyciele mają za zadanie tworzyć klimat sprzyjający rozwojowi uzdolnień uczniów. W szczególności za realizację założeń programu Szkolnego Systemu Wspierania Uzdolnień (SSWU) odpowiedzialni są:
 - a. Zespół Wspierania Uzdolnień (ZWU) ,
 - b. nauczyciele-opiekunowie kół zainteresowań,
 - c. wychowawcy,
 - d. nauczyciele przedmiotów nauczania,
 - e. pedagog i psycholog szkolny,
 - f. doradca zawodowy,
 - g. dyrektor szkoły,
 - h. rodzice,

2. Zadania Zespołu Wspierania Uzdolnień:
 - a. analizowanie i dokumentowanie działań dydaktycznych podjętych wobec uczniów uzdolnionych (we współpracy z nauczycielami),
 - b. dokumentowanie osiągnięć uczniów (we współpracy z nauczycielami),
 - c. monitorowanie, ewaluowanie i modyfikowanie programu SSWU,
 - d. promowanie osiągnięć uczniów uzdolnionych,
 - e. wnioskowanie o włączenie ucznia uzdolnionego do systemu LCNK.

3. Zadania nauczyciela-opiekuna koła zainteresowań:
 - a. opieka nad uczniem uzdolnionym (dydaktyczna, artystyczna, sportowa, itp.);
 - b. realizowanie na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych różnorodnych form pracy z uczniem uzdolnionym,
 - c. wskazywanie uczniowi uzdolnionemu dodatkowych źródeł wiedzy, aktywna pomoc w korzystaniu z tych źródeł,
 - d. motywowanie i wspieranie ucznia uzdolnionego,
 - e. informowanie ucznia uzdolnionego o możliwości udziału w konkursach, zawodach, olimpiadach, itp. oraz zajęciach pozalekcyjnych,
 - f. przygotowywanie ucznia uzdolnionego do konkursów, zawodów, olimpiad, itp.,
 - g. systematyczne informowanie wychowawcy o osiągnięciach ucznia uzdolnionego,
 - h. informowanie wychowawcy o najbliższych konkursach, zawodach, itp., w których uczeń będzie brać udział,
 - i. dokumentowanie i przekazywanie ZWU informacji o podjętych i zrealizowanych formach pracy z uczniem zdolnym,
 - j. wnioskowanie do ZWU o włączenie ucznia uzdolnionego do systemu SSWU i LCNK,
 - k. współpraca z rodzicami ucznia uzdolnionego.

4. Zadania wychowawcy:
 - a. gromadzenie informacji o osiągnięciach uczniów swojej klasy i przekazywanie ZWU informacji o uczniach uzdolnionych,
 - b. informowanie uczniów i rodziców o ofercie zajęć pozalekcyjnych i formach pracy z uczniem prowadzonych w szkole,
 - c. informowanie o włączeniu uczniów uzdolnionych do systemu SSWU i LCNK,

- d. dbanie o prawidłowe funkcjonowanie uczniów uzdolnionych w szkole związane z jego udziałem w konkursach, zawodach, itp.,
 - e. zapewnienie przepływu informacji pomiędzy szkołą a rodzicami uczniów uzdolnionych na temat ich postępów i osiągnięć oraz realizacji programu SSWU,
 - f. współpraca z pedagogiem, psychologiem szkolnym oraz doradcą zawodowym,
 - g. pełnienie funkcji nauczyciela-opiekuna ucznia uzdolnionego, którego zainteresowania nie są realizowane w szkole,
 - h. występowanie z wnioskami o przyznanie uczniom uzdolnionym stypendiów za osiągnięcia do odpowiednich organów.
5. Zadania rodziców:
- a. współpraca z uczestnikami programu na rzecz wspierania rozwoju uzdolnień uczniów,
 - b. utrzymywanie ścisłego kontaktu i współpracy z wychowawcą i nauczycielem opiekunem ucznia uzdolnionego,
 - c. pomoc w organizacji udziału ucznia uzdolnionego w przedsięwzięciach pozaszkolnych,
 - d. przestrzeganie zasad funkcjonowania dziecka w ramach LCNK.
6. Zadania nauczycieli przedmiotów:
- a. diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności zespołów klasowych w ramach swojego przedmiotu i analizowanie ich wyników pod kątem uzdolnień uczniów,
 - b. identyfikowanie uczniów uzdolnionych w ramach swojego przedmiotu i zgłaszanie ich udziału w SSWU wychowawcy klasy i ZWU,
 - c. przekazywanie na bieżąco informacji o sukcesach uczniów w ramach swojego przedmiotu wychowawcy klasy i ZWU,
 - d. rozwijanie zainteresowań uczniów uzdolnionych w ramach przedmiotowego koła zainteresowań.
7. Zadania pedagoga i psychologa szkolnego:
- a. uczestniczenie w procesie diagnozowania uzdolnień,
 - b. obejmowanie opieką psychologiczną uczniów uzdolnionych,
 - c. współpraca z Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w zakresie rozpoznawania i wspierania uzdolnień, problemów występujących u uczniów o specyficznych uzdolnieniach,
 - d. prowadzenie pomocy dla uczniów, nauczycieli i rodziców uczniów uzdolnionych w zakresie przestrzegania norm i zasad funkcjonowania w szkole, poprawnych relacji z rówieśnikami oraz radzenia sobie ze stresem.
8. Zadania dorady zawodowego:
- a. rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i zainteresowań uczniów uzdolnionych,
 - b. przeprowadzenie indywidualnych zajęć z uczniem uzdolnionym związanych z wyborem dalszej ścieżki edukacyjno -zawodowej
9. Zadania dyrektora szkoły:
- a. współpraca z Zespołem Wspierania Uzdolnień,
 - b. zapewnienie warunków do realizacji programu SSWU,
 - c. umożliwianie nauczycielom pogłębiania swej wiedzy w zakresie pracy z uczniem uzdolnionym,
 - d. promowanie nauczycieli-opiekunów pracujących z uczniem uzdolnionym,
 - e. wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych,

- f. współpraca z instytucjami działającymi na rzecz wspierania uzdolnień uczniów,
- g. poszukiwanie sponsorów dla inicjatyw wymagających dofinansowania.

VI. PROCEDURY IDENTYFIKACJI UCZNIÓW UZDOLNIONYCH

1. Narzędzia identyfikacji uzdolnień:
 - a. świadectwo ukończenia gimnazjum,
 - b. wyniki egzaminu gimnazjalnego,
 - c. opinie z Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej,
 - d. analiza wyników dydaktycznych ucznia przez nauczyciela przedmiotu,
 - e. wywiad z uczniem i rodzicami.
2. Procedury włączania uczniów uzdolnionych do SSWU:
 - a. identyfikowanie uczniów uzdolnionych korzystając z wyżej wymienionych narzędzi,
 - b. rozmowa wychowawcy z uczniem i jego rodzicami na temat posiadanych uzdolnień oraz udziału w SSWU,
 - c. przydzielenie uczniowi szczególnie uzdolnionemu nauczyciela-opiekuna,
 - d. wciągnięcie ucznia do bazy SSWU przez ZWU,
 - e. uczestniczenie ucznia w różnych formach pracy oferowanych w szkole i poza nią.

VII. FORMY PRACY Z UCZNIEM UZDOLNIONYM

1. Zajęcia lekcyjne:
 - a. indywidualizacja pracy z uczniami,
 - b. stosowanie aktywizujących metod nauczania,
 - c. poszerzanie treści programowych i pozaprogramowych,
 - d. formułowanie ciekawych problemów,
 - e. dodatkowe zadania, ćwiczenia,
 - f. projekty uczniowskie,
 - g. referaty wykorzystujące literaturę przedmiotu,
 - h. samodzielne opracowywanie zagadnień i prowadzenie zajęć dla kolegów (na forum klasy, szkoły lub poza nią),
 - i. angażowanie uczniów uzdolnionych w pomoc uczniom z problemami edukacyjnymi.
2. Zajęcia z nauczycielem-opiekunem (w ramach art. 42, ust. 7a, pkt 2 Karty Nauczyciela).
3. Zajęcia pozalekcyjne:
 - a. zajęcia przedmiotowe,
 - b. koła zainteresowań
4. Konkursy, zawody, olimpiady, turnieje, mecze i inne.
5. Obozy tematyczne, wykłady, seminaria, odczyty, warsztaty, spotkania z ekspertami.
6. Pokazy, prezentacje, wystawy, spektakle, wycieczki edukacyjne.
7. Projekty międzynarodowe.
8. Przedsięwzięcia edukacyjne,
9. Indywidualny Tok Nauki – zgodnie z zasadami opisanymi w rozporządzeniu MENiS oraz Statucie szkoły.

VIII. PROMOCJA UCZNIĄ UZDOLNIONEGO

1. Uczniowie uzdolnieni objęci SSWU będą promowani poprzez:
 - a. udział w szkolnych i pozaszkolnych konkursach, zawodach, olimpiadach, itp.,

- b. prezentację prac i osiągnięć uczniów na terenie szkoły i poza nią,
- c. prezentację prac i osiągnięć uczniów na stronie internetowej szkoły,
- d. prezentację osiągnięć uczniów podczas uroczystości szkolnych,
- e. udział w przedstawieniach teatralnych,
- f. udział w spotkaniach z ekspertami,
- g. udział w wykładach, warsztatach, seminariach, itp.,
- h. udział w projektach międzynarodowych,
- i. nagradzanie (zgodnie z zapisami Statutu Zespołu Szkół),
- j. występowanie z wnioskami o stypendia dla uczniów uzdolnionych,
- k. występowanie z wnioskami o dofinansowanie działań ZWU do Rady Rodziców.

IX. SPODZIEWANE EFEKTY

1. Efekty:

- a. wzrost liczby uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych,
- b. wzrost liczby laureatów i finalistów konkursów, zawodów, olimpiad, itp.,
- c. prezentacja wyników pracy twórczej przez uczniów,
- d. wzrost poczucia własnej wartości uczniów,
- e. promocja uczniów w szkole i środowisku lokalnym,
- f. poznanie własnego stylu uczenia się, sposobów organizacji pracy i wykorzystania tej wiedzy w procesie edukacji oraz rozwijania uzdolnień i zainteresowań,
- g. poznanie ćwiczeń, które przygotowują do efektywnych procesów myślowych, co pozwala na pełne wykorzystanie własnego potencjału intelektualnego,
- h. rozwinięcie umiejętności kreatywnego rozwiązywania problemów, rozwijanie myślenia nieszablonowego w ich rozwiązywaniu, dostrzeganie związków między elementami wiedzy,
- i. osiągnięcie skuteczności w porozumiewaniu się i efektywnym współdziałaniu w zespole oraz odpowiedzialności za efekty pracy grupy,
- j. rozwinięcie umiejętności zdobywania wiedzy oraz jej przedstawiania przy korzystaniu z różnych źródeł informacji, w tym z technologii informatycznych.
- k. rozwijanie kreatywności i umiejętności nauczycieli oraz poszerzenie oferty edukacyjnej szkoły,
- l. rozwijanie współpracy szkoły ze środowiskiem lokalnym i instytucjami wspierającymi rozwój ucznia,
- m. zwiększenie udziału rodziców w procesie dydaktycznym i życiu szkoły.

X. EWALUACJA PROGRAMU

1. Kryteria ewaluacji:

- a. skuteczność zaplanowanych sposobów rozpoznawania u uczniów uzdolnień i zainteresowań,
- b. efektywność zastosowanych w programie form pracy z uczniem zdolnym,
- c. wpływ promocji osiągnięć na motywację uczniów i nauczycieli-opiekunów,
- d. wzrost współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym,
- e. udział i sukcesy uczniów objętych SSWU w konkursach, zawodach, olimpiadach i innych przedsięwzięciach.

2. Ewaluacja:

Narzędzia służące ewaluacji:

- a. rozmowy z uczniami, rodzicami i nauczycielami,

- b. analiza osiągnięć,
- c. obserwacja pracy ucznia,
- d. ankiety dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

Opracowanie:

mgr Krystyna Herzberg

mgr Katarzyna Bryłowska

mgr Agata Wysocka

ks. mgr Artur Tybusz

Harmonogram SSWU

Lp.	Działanie	Osoby odpowiedzialne	Realizacja
1.	Rozpoczęcie współpracy ze Stowarzyszeniem Kucharzy Polskich	Dyrektor A. Sędkowska	Marzec 2014
2.	Dokonanie analizy w klasach od I-III T, II LO oraz od I-II ZSZ celem wyszukania uczniów z zainteresowaniami oraz uczniów uzdolnionych	nauczyciele	V, VI 2014
3.	Realizacja projektów unijnych	Dyrektor nauczyciele	Rok szkolny
4.	Przeprowadzenie diagnozy wstępnej w klasach pierwszych (analiza dokumentacji z gimnazjum)	Komisja rekrutacyjna	Lipiec 2014
5.	Doskonalenie nauczycieli w zakresie pracy z uczniem zdolnym	Nauczyciele	Rok szkolny 2014/2015
6.	Tworzenie i działanie kółek zainteresowań zgodnych z uzdolnieniami uczniów	Nauczyciele	Rok szkolny 2014/2015
4.	Przygotowywanie ucznia zdolnego do konkursu przedmiotowego, zawodowego lub artystycznego	Nauczyciele przedmiotów	Rok szkolny 2014/2015
5.	Cykl warsztatów psychologicznych dla uczniów zdolnych	psycholog	Rok szkolny 2014/2015
6.	Promocja sukcesów uczniów zdolnych	Dyrektor, nauczyciele	Rok szkolny 2014/2015
7.	Typowanie uczniów do nagród	Dyrektor, wychowawcy	Rok szkolny 2014/2015